

Under et landbrukskurs ved Mære landbruksskole holdt forsøkslederen foredrag om myrkkultur, og etter foredraget var det omvisning på forsøksgården.

Det er som før ved forsøksstasjonen utført nedbørmålinger gjennom hele året og temperaturmålinger i sommerhalvåret. Likeså er utført analyser av tørrstoff i poteter og neper ved Forsøksstasjonen.

Til forsøk med røyking mot frost har Statens Kornforretning stillet midler til disposisjon.

Det er i år sendt ut: Melding nr. 36, «Samanlikning mellom superfosfat og søvittfosfat», av Hans Hagerup.

Mære, 19. august 1952.

For Det norske myrselskap

Hans Hagerup.

(sign.)

SØVITTFOSFAT — ET BRUKBART GJØDSELSTOFF.

Forsøksresultater fra Det norske myrselskap.

I den siste mannsalderen har vårt land vært henvist til å skaffe seg fosforgjødsel ved innførsel fra utlandet, mest av råfosfat til superfosfat. Tidligere ble behovet vesentlig dekket ved opparbeiding av innenlandsk råfosfat (appatitt), men kildene var sparsomme, og opparbeidingen av dette mineralet var kostbart. Under de to verdenskrigene, da innførselen var sparsom eller stoppet helt, fikk de innenlandske fosfatlelene igjen aktualitet for en tid, og i det siste har innholdet av sjeldne grunnstoffer økt interessen for dem.

Under krigen 1940—45 arbeidet Statens Råstofflaboratorium med et råfosfat fra Søve i Telemark, og framstilte da også et produkt som kunne være brukbart som fosfatgjødsel, søvittfosfat. Det er framstilt på en annen og enklere måte enn superfosfat og har en noe annen kjemisk sammensetning, bl. a. inneholder det litt kvelstoff.

Med dette stoffet er det i årene 1942—1950 utført gjødslingsforsøk ved Det norske myrselskaps forsøksstasjon på Mære. Forsøksleder Hagerup legger fram resultatene i det nye nummeret av Forskning og forsøk i landbruket.

Søvittfosfatet er her sammenlignet med superfosfat i en større og en mindre mengde som gjødsel til havre, bygg, nepe og eng. Jorda er en god grasmyr med middels kalkinnhold og pH-reaksjon på 5,0-5,4.

Søvittfosfatet har i det hele virket svakere enn superfosfatet, særlig i gjødslingsåret. Senere blir forholdet noe gunstigere, idet søvittfosfatet har større ettervirkning enn superfosfatet. Det etterlater også jorda i bedre fosfortilstand, bedømt etter laktat-tallene.

I gjennomsnitt for alle forsøk blir den relative meravling for søvittfosfat i forhold til superfosfat 72 % ved den svakere gjødsling og 78 % ved den sterkere. Og forholdet er i hovedsaken det samme i alle grøder. Etter moderne betraktningmåte blir imidlertid virkningsgraden for søvittfosfatet betydelig mindre, idet 1,76 kg P i søvittfosfat har gitt samme meravling som 0,88 kg P i superfosfat. Dette gir en virkningsgrad på 50 %.

Totalinnholdet av P i søvittfosfatet har vært 6,5 %, det aller meste oppløselig i sitronsyre. Enkelte prøver har hatt større P-innhold. Innholdet av kvelstoff har variert mellom 1,4 og 2,9 %. Av sporstoffer inneholder det mangan og kobolt, og dessuten det etterspurte niob.

Framstilling av søvittfosfat vil antagelig kunne bli en nødhjelp, dersom innførselen av råfosfat igjen skulle svikte.

H. F.

BRENNTORVPRODUKSJONEN I 1952.

Av konsulent Ole Lie

Det norske myrselskap har også i høst samlet inn oppgaver fra landets samtlige fylker over størrelsen av årets brenntorvproduksjon.

Opgavene vedkommende produksjonen av stikkertorv er som vanlig for de fleste fylkers vedkommende avgitt av fylkesforsyningsnemndene, som i stor utstrekning har hentet inn sine oppgaver fra herredenes forsyningsnemnder eller fra fylkesfunksjonærer som har oversikt over produksjonen av brensel innen sine distrikter. For Rogaland og Hordaland fylkers vedkommende har Myrselskapet fått oppgavene direkte fra de torvproduserende herreders forsyningsnemnder. Når det gjelder Finnmark fylke er produksjonsoppgavene avgitt av fylkets torvmester. Den alt overveiende torvstikking i Finnmark foregår på statsgrunn og ledes av torvmesteren og av torvtilsynsmennene i de enkelte herreder. Den del av brenntorvproduksjonen som foregår på privat grunn i Finnmark er tatt med etter torvmesterens skjønnsmessige ansettelse.

Opgaven over produksjonen av maskintorv og torvbriketter har Myrselskapet som vanlig fått fra hvert enkelt anlegg, og i de fleste tilfelle har dessuten våre konsulenter kontrollert produksjonen i forbindelse med de vanlige inspeksjoner ved fabrikkene. Statistikken er følgelig så fullstendig som den med rimelighet kan bli.

Siste år er det produsert maskintorv i 7 av landets fylker mot 6 foregående år. I Akershus har nemlig et eldre anlegg som sto i 1951, vært i gang i år. I Nordland er det dessuten bygd et nytt anlegg siste sommer, men det kom ikke i gang med nevneverdig produksjon i år. Når det gjelder produksjon av torvbriketter, er fremdeles A/S Torvbrikett, Idd, det eneste anlegg i landet.